

Výroční zpráva Archivu Židovského muzea v Praze za rok 2013

Sídlo archivu a kontakty: Stroupežnického 32, 150 00 Praha 5

tel. +420 222 749 211, + 420 257 311 492

Zřizovatel: Židovské muzeum v Praze, U Staré školy 1, 3, 110 01 Praha 1

Zařazení v organizační struktuře instituce: Židovské muzeum v Praze – odbor židovských studií a dějin antisemitismu – oddělení archivu

Akreditovaný soukromý archiv podle zákona č. 499/2004 Sb., akreditaci vydalo Ministerstvo vnitra dne 1. 2. 2008 na základě ustanovení § 44 písmene f) a v souladu s ustanovením § 58 a § 80, odst. 5 zákona.

I. Personální podmínky archivu

vedoucí oddělení:

Mgr. Vlastimila Hamáčková

pracovníci:

Mgr. Monika Hanková $\frac{3}{4}$ úvazku

Mgr. Miroslava Kurečková

Mgr. Lucie B. Petrusová

II. Celkové množství uložených archiválií

V Archivu ŽMP je k 31. 12. 2013 evidováno celkem 326 fondů a sbírek o celkové metráži 578,01 bm; nezpracovaná část (přibližně 7,5 archivních souborů) tvoří 50,12 bm (8,67 %), zpracovaná (318,5 archivních souborů) 527,89 bm (91,32 %), z toho inventarizovaná (19 archivních souborů a dílčí části dvou souborů) 63,22 bm (10,93% , resp. 11,97% ze zpracované části).

Všechny archivní soubory jsou evidovány v evidenčním statusu 1 jako „archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci“.

Základní evidence archivních pomůcek obsahuje 322 archivní pomůcky.

Hlavním úkolem archivu bylo provedení generální inventury vyhlášené odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra v souladu s § 44 písm. I) zákona č. 499/2004 Sb.,

o archivnictví a spisové službě a změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů. Na generální inventuře se podílely všechny pracovnice archivu.

III. Výběr, zpracování a využívání archiválií

Výběr archiválií ve skartačním řízení

vnější změna 1/ 2013: 314 Židovské muzeum v Praze – v rámci skartačního řízení převzaty do archivu další písemnosti Odboru rozvoje a vztahů s veřejností ŽMP (1964 – 2006, 4,22 bm)

Upraven spisový a skartační řád muzea – na základě jednání s jednotlivými odděleními o způsobech ukládání jejich spisového materiálu (M. Kurečková)

Výběr archiválií mimo skartační řízení

Nákupy a dary: jednotliviny a drobné soubory osobních dokumentů a korespondence (do 0,01 bm) – zařazeno do sbírky Varií

Pozůstalost Bedřicha Stránského (nar. 1888) – 0,04 bm, předáno z Oddělení pro dějiny šoa, bude zpracováno v r. 2014

Zpracování archiválií

Zpracovány/inventarizovány byly tyto fondy a sbírky:

327 Max Pleschner (1870 – 1932) - zpracování pozůstalosti, inventář (0,11 bm, M. Hanková)

271 Ing. Emil Kolben ((1862 – 1943) – revize a nové zpracování pozůstalosti, inventář (0,44, M. Hanková)

290 Rudolf Saudek (1880 – 1965) – nové podrobné zpracování pozůstalosti, inventář je před dokončením (0,77 bm, M. Hanková)

Revize písemností různých příslušníků rodiny Lieben uložených v rámci sbírky Varií (0,08 bm, M. Hanková)

320 ŽNO Ústí n. Labem po roce 1945 (2,75 bm) – dokončení inventáře (M. Hanková)

314 Židovské muzeum v Praze – manipulační seznam materiálů z let 1945 – 1960 (6,30 bm, M. Kurečková)

178 ŽNO Praha – pokračování v revizi fondu, vytvořen aktualizovaný soupis knih Talmud-Thora (63 knihy, L. Petrusová) a finančních knih (oddíl F1 – F2 – zrevidováno 100 svazků, L. Petrusová, V. Hamáčková)

318 ŽNO Olomouc po roce 1945 – pořádání materiálů; manipulační seznam (1,54 bm, L. Petrusová, V. Hamáčková; M. Hanková)

319 ŽNO Ostrava po roce 1945 – pořádání materiálů; manipulační seznam (3,09 bm, L. Petrusová, V. Hamáčková; M. Hanková)

310 Sbírká pečetidel a razítek – zpracován katalog pečetidel (M. Kurečková)

Využívání archiválií, badatelské služby

Archiv navštívilo 80 badatelů (z toho bylo 61 domácích a 19 zahraničních), kteří uskutečnili celkem 184 badatelských návštěv. Ke studiu bylo předloženo 1 287 evidenčních jednotek ze 124 fondů a sbírek. Na přípravě materiálů pro badatele se podílely všechny pracovnice archivu. Bylo zpracováno 12 rešerší a poskytnuto cca 120 konzultací a odpovědí na písemné dotazy. Badatelský zájem se nadále soustřeďuje především na rodopis, dějiny jednotlivých židovských obcí a dokumentaci nemovitých památek

Databáze

Závěrečné práce na databázi osob pohřbených na Novém židovském hřbitově v Praze – Strašnicích – dokončení kontroly a doplnění podle dvou matričních knih.

Připravena koncepce databáze pohřbených na židovském hřbitově ve Fibichově ul.

IV. Stav archiválií

Z celkového počtu 326 archivních souborů, které archiv ŽMP vede v evidenci NAD, je 230 archivních souborů nepoškozeno a 94 archivních souborů poškozeno. Především se jedná o mechanické poškození (trhliny, přelomení), poškození prachem, také křehkost, lámavost. Je evidováno i poškození plísněmi a hmyzem.

Digitalizace

V archivu bylo zpracováno 201 skenů jednotlivin z archivních fondů a sbírek pro potřeby badatelů, na výstavy a pro publikaci (zajišťuje především L. Petrusová).

Systematická digitalizace knižního materiálu je prováděna ve fotodílně muzea.

Při výběru materiálů pro digitalizaci se uplatňuje kritérium stáří a badatelské frekvence (postupně jsou digitalizovány nejstarší dochované písemnosti, vybrané pinkasy a další archiválie sloužící především pro rodopisné bádání). V roce 2013 bylo digitalizováno 5 knih a (celkem 1 187 snímků).

V rámci digitalizace archivního materiálu z období holocaustu (projekt Oddělení pro dějiny šoa ŽMP) byl digitalizován materiál fondu 312 ŽNO Praha za okupace (realizovala zakázkově firma Scanservice, a.s. – celkem 9 760 snímků).

Digitalizace knih familiantů – projekt digitalizace a prezentace všech knih familiantů zachovaných v českých a moravských archivech na internetu, zajišťuje Národní archiv.

Archiv ŽMP připravil pro uvedený projekt 19 knih (6 bylo již digitalizováno, 13 knih bylo vyčištěno a podle potřeby restaurováno, jejich digitalizace proběhla v NA).

Skenování pro výstavy a publikace:

Projekt *Revitalizace židovských památek v České republice* (Oblastní centra židovské kultury vzniknou na území sedmi krajů v následujících lokalitách: Ústěk, Jičín, Brandýs n. L. Plzeň, Březnice, Nová Cerekev, Polná, Boskovice, Mikulov a Krnov). Projekt Federace židovských obcí je spolufinancován z prostředků EU a Evropského fondu pro regionální rozvoj (65 snímků)

Výstava „*Symboly emancipace*“, *synagogy 19. století v českých zemích*, 21. března – 4. srpna 2013, ŽMP, Galerie Roberta Guttmanna (97 snímků)

Luboš Kokeš, pro připravovaný článek k historii ŽNO v Pardubicích, in: *Theatrum historiae*, Ústav historických věd FF Univerzity Pardubice (5 snímků)

V. Konzervace a restaurování archiválií

Nadále probíhala pravidelná kontrola fyzického stavu spravovaného archivního materiálu, čištění, drobné opravy a výběr k restaurování. Za pomoci externistů bylo vyčištěno 300 knih, v restaurátorské dílně muzea bylo restaurováno 8 archivních knih.

VI. Odborné aktivity

Spolupráce s vědeckými a kulturními institucemi

Spolupráce s Ústavem pro studium totalitních režimů a Archivem bezpečnostních složek. V rámci spolupráce obdrželo ŽMP digitalizovaný materiál fondu 425 Židovské organizace (1945 – 1953). Pro výzkumný projekt ústavu byly poskytnuty naskenované materiály z období okupace z fondu 101 ŽNO Olomouc uloženého v archivu ŽMP.

Spolupráce s Matanou, a. s., správa židovských hřbitovů – podíl na identifikaci a doplňování biografických údajů z archivních materiálů v rámci projektu označování opuštěných hrobů z válečných let na Novém židovském hřbitově v Praze - Strašnicích

Spolupráce s Českou televizí při natáčení dokumentárního cyklu „*Hádanky domů života: příběhy židovských hřbitovů*“ (příprava dílu týkajícího se židovských hřbitovů v Hroubovicích a Dřevíkově – L. Petrusová)

Výzkum

Výzkum ve Státním oblastním archivu v Plzni se zaměřením na fond *Úřad vládního presidenta Karlovy Vary*. Na základě prostudovaného materiálu byl doplněn příspěvek do sborníku *Židé v Čechách 4* (V. Hamáčková)

Výzkum materiálů fondu S- *Sbírka různých písemností* v Archivu bezpečnostních složek. Na základě prostudovaných materiálů dopracován příspěvek do sborníku *Židé v Čechách 4* (M. Hanková).

Výzkum dějin Židů v pohraničí

Grantový projekt P410/10/2399 podpořený GA ČR *Likvidace židovských organizací na českém pohraničním území připojeném v říjnu 1938 k nacistickému Německu*. Ve spolupráci se Severočeským muzeem v Liberci. Spoluřešitel: V. Hamáčková

Publikační a redakční činnost

V. Hamáčková, *K osudu písemností židovských obcí okupovaného pohraničí*, in: *Židé v Čechách 4*, Praha 2013, s. 257 – 271.

M. Hanková, „*Prague Rabbi*“ z *New Yorku aneb Viktor Vorhand a aktivity židovských ortodoxních organizací v poválečném Československu (1945 – 1949)*, in: *Židé v Čechách 4*, Židovské muzeum v Praze 2013, s. 201 – 205.

Redakční příprava sborníku *Židé v Čechách 4. Sborník ze semináře konaného v říjnu 2012 v Trutnově*, Židovské muzeum v Praze 2013 (redakce V. Hamáčková, M. Hanková)

Účast na konferencích, seminářích a školeních

Seminář *Možnosti a způsoby digitalizace fotografických kinematografických a zvukových archiválií a dokumentů*, Národní archiv, 21. května 2013 (L. Petrusová)

Archivy, knihovny a muzea v digitálním světě, Národní archiv, 27. – 28. listopadu 2013 (L. Petrusová)